

**R.P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, É Societate Iesv, Jn
Collegio Romano Eivsdem Societatis Olim Theologiae
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Dispvtaiones
Scholasticae, & Morales, De virtute, & ...**

Lugo, Juan de

Lvgdvni, 1666

§. Quæ verba requirantur ad formam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82358](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82358)

exhibet in hoc iudicio, agit nomine Christi, & vult eius minister ad hoc ab ipso deputatus. Deinde dico, licet dolor, & confessio in recto non sint operationes factæ nomine Christi, atque ideo non sint actiones habentes ex se condignitatem, & valorem ad causandam gratiam: esse tamen etiam in recto actiones, quæ mouent moraliter Deum ad dandam gratiam propter ipsas, non quidem de condigno, sed de congruo: accedentibus autem Christi meritis eleuatae sunt, ut infallibiliter mouerent Deum ad dandam gratiam, quare iam sunt causa, si non condigne, infallibiliter tamen causantes illum effectum de congruo, non enim repugnat, aliquam esse causam moralem infallibilem, licet hanc infallibilitatem habuerit ex meritis alterius, ut probauimus tomo precedenti exemplo contritionis, quæ extra Sacramentum affert infallibiliter gratiam, quam licet non mereatur de condigno, sed de congruo, licet hanc infallibilitatem habeat ex Christi meritis; ipsa tamen contritio non est mera conditio, sed causa moralis gratiæ. Sic ergo intra Sacramentum dolor, & confessio potuerunt ex Christi meritis habere, ut congruitas, quam ex se habent ad causandam moraliter gratiam, acceptaretur infallibiliter semper ad eum effectum, & per consequens iam ipsæ etiam in recto causabunt moraliter gratiam. Hoc autem sufficit; ut in recto concipiantur nomine Sacramenti, quod quidem in suo conceptu solum importat id, quod sensibilibiter significat, & causat gratiam infallibiliter, siue id sit causa condigna, siue congrua: Vtraque enim est vera causa moralis, quantum requiritur ad rationem Sacramenti.

Solum posset ob stare, quod ipsa confessio non semper sit actus vndequeque honestas, ita ut possit placere Deo: potest enim constringere, quod procedat ex aliquo fine vanæ gloriæ venialiter culpabili, & per consequens non poterit ex se mereri gratiam etiam de condigno.

Cæterum, quidquid de hoc sit, ad hoc, ut per nomen Sacramenti potuerit in recto significari, sufficit, quod communiter loquendo, & regulariter ipsa etiam in recto causet gratiam modo explicato, licet in aliquo particulari casu id non habeat: nomina enim imponuntur secundum communem modum concipiendi, qui etiam sumitur ex communi modo operandi. Aliunde autem semper erunt partes intrinsecæ Sacramenti, & concurrent partialiter ad causandam gratiam saltem in obliquo, quatenus semper integrabunt, & denominabunt absolutionem in ratione absolutionis factæ nomine Christi, & ex ipsius auctoritate, ut supra explicatum est. Et hæc sint satis de hac questione de nomine.

Solet hoc loco disputari, quid sit in hoc Sacramento illud, quod est res, & quod est Sacramentum, & quod est res simul, & Sacramentum, de quo P. Suarez disp. 1. 8. sect. 5. & P. Vasquez q. 8. art. 1. dub. 3. de hoc tamen dixi latè in tract. de Sacramentis in genere disp. 1. sect. 8. ubi eam questionem semel pro omnibus Sacramentis explicuimus.

Posset etiam agi de necessitate huius Sacramenti, de hoc tamen dicemus infra agentes de necessitate confessionis. Item de eius iterabilitate, de qua etiam dicemus agentes de materia confessionis; an possint esse peccata eadem sæpius repetita? Denique agi solet hic de potestate clauium, & remittendi peccata: de qua dicemus disputatione sequenti agentes de sensu & potestate verborum absolutionis.

DISPUTATIO XIII.

De forma Sacramenti poenitentiae.

SECT. I. Verum, & quæ verba sint necessaria ad formam huius Sacramenti.

SECT. II. Quem effectum habeant verba in forma huius Sacramenti.

SECT. III. Quem sensum habeant verba in forma huius Sacramenti.

SECT. IV. Vtrum forma absolutionis possit per modum deprecationis proferri.

SECT. V. Vtrum absolutio sacramentalis possit dari sub conditione.

SECT. VI. Alia dubia circa eandem formam absolutionis.

SECT. VII. Vtrum forma absolutionis possit proferri a pluribus Ministris.

Diximus de partibus huius Sacramenti, quæ in communi, & in confuso, nunc iam agendum est de singulis distinctè, & in particulari. Inuertimus autem aliquantulum doctrinæ ordinem, agentes prius de forma: quam de materia; tum ut sequamur in hoc sanctum Thomam: qui idem facit, tum etiam quia cum materiæ plures sint partes, & longiorem tractatum desiderent oportuit prius hanc expedire quæ, & magis necessaria est, & breuior, ut postea liberior sit nobis; disputatio de materiæ partibus in particulari.

SECTIO I.

§. 1. Vtrum, & quæ verba sint necessaria ad formam huius Sacramenti.

Dvo quaeruntur sub hoc titulo: Primum, an requirantur essentialiter verba propriè dicta? Secundum, quæ sint illa verba? Circa primum nonnulli iudicant, non requiri essentialiter verba propriè dicta, sed sufficere scripturam, vel aliquid, quod Sacerdos manifestet se remittere peccata. Paulus Molin. Petrus de Soto & Nauarrus quos affert Suarez in presenti. disp. 19. sect. 1. n. 1. Ratio autem potest esse, quod hoc Sacramentum institutum est per modum iudicii: ergo id, quod sufficit in rigore ad valorem sententiæ in aliis iudiciis, sufficit in hoc: quare sicut Sacramentum matrimonij absque verbis perfici potest, eo quod sequatur naturam contractum; sic hoc Sacramentum perfici posset eo quod sequatur naturam iudicii; imò in hoc ipso Sacramento poenitens potest nutibus, vel scripto manifestare sua peccata Sacerdoti presenti, & Sacerdos etiam potest nutibus, vel scripto imponere poenitentiam; ergo & poterit etiam absolueret. Nec enim ex Christi institutione aliud potest colligi; nam verba illa? *Quorum remisistis peccata remittuntur eis*, &c. Non minùs verificabuntur in hoc casu; qui enim nutibus, vel scripto remittit offensam verè, & in rigore illam dicitur remittere.

Contraria sententia cõmunis est, & certa apud Theologos cum Magistro in 4. distinct. 14. & S. Thom. in presenti q. 84. art. 3. & 4. Probatur ex Concilio Florentino in decreto Eugenij & Trident. sess. 14. c. 3. in quibus forma huius Sacramenti dicitur consistere in verbis illis *Ego te absoluo* &c. Et generaliter Eugen. dixit, omnia Sacramenta perfici verbis

Si
An requi-
rantur essen-
tialiter verba
in propriè
dicta.

Ioan. 20.

Requiritur

bis, & quamvis postea de matrimonio, dixerit, regulariter perfici verbis indicans, posse aliquando fieri sine illis, hæc ipsa exceptio firmat regulam in contrarium, cum de aliis Sacramentis nihil tale dicatur. Imò hoc ipsum ostendit, verba propriè accipi, quando exiguntur ad alia Sacramenta, quia alioquin non oporteret dicere, quod matrimonium regulariter fiat per verba, semper enim sit per verba, si sermo sit de verbis propriis, vel impropriis, in hoc autem Sacramento exiguntur verba simpliciter, quæ sacerdos (inquit) profert, dum dicit, &c. Proferre enim & dicere, indicant verborum proprietatē requiri essentialiter. Idem habetur in Concilio Coloniensi & Moguntensi in finem.

Ratio potissima desumitur ex institutione Christi, quam traditio, & cōsuetudo Ecclesiæ perpetua manifestavit. Desumitur item non minus efficaciter ex aliorum Sacramentorum exemplo. Si enim istud posset nutibus, vel scriptura ministrari; non apparet, cur etiam de ordinatione, v. g. vel baptismo idem dici non possit; cur enim Episcopus, vel Sacerdos mutos applicando materiam illorum Sacramentorum, non posset scribere: *Ego do tibi potestatem offerendi Sacrificium*, vel *Ego te baptizo*, &c. Sicut ergo in aliis Sacramentis Ecclesiæ traditio declaravit, requiri essentialiter verba ex Christi institutione; sic in hoc Sacramento debemus id confiteri.

Ad exempla verò, & fundamenta in contrarium adducta dicendum est licet hoc Sacramentum institutum sit per modum iudicii, non tamen subire omnem conditionem iudiciorum communium, in quibus non creditur soli, reo pro se, & contra se, sicut in hoc Sacramento. Adde in aliis iudiciis requiri etiam aliquando ex superioris lege solemnitatem aliquam determinatam in prolatione sententiæ, ut ea sit valida. Quare ex hoc capite bene potuit in hoc iudicio præscribi certa formula, & ritus, sine quo sententia non valeret. Discrimen autem inter matrimonium, & hoc Sacramentum est clarum, quia Christus invenit iam matrimonium institutum, nec fecit aliud, nisi illud elevari ad rationem Sacramenti: Cum ergo matrimonium ex se posset prius confici absque verbis, sic etiam potuit & nunc nec oportebat mutos excludere ab illo statu, ad quem ex naturæ conditione ordinati erant. At verò hoc Sacramentum, & iudicium, non erat institutum ante Christum; unde potuit eius essentiam, & conditionem omnino de novo institui: nec erat inconueniens, si muti non possent absolvi, possent enim esse alij confessarii absque illo impedimento.

Est etiam alia differentia inter matrimonium & hoc Sacramentum, quæ multum refert ad hoc propositum, & debet haberi præ oculis, ut fatisciat aliis exemplis supra adductis: nam verba in matrimonio solum requiruntur ad hoc, ut humano modo constet alteri coniungi de consensu alterius: quare non sufficit prolatio verborum, nisi alter coniux ea percipiat & intelligat, quia ad hoc solum ordinantur. Unde si alter coniux per scripturam, vel nutum intelligat melius, quam per verba, non oportet venire ad verba. At verò in aliis omnibus Sacramentis verba non requiruntur, ad hoc, ut recipiens Sacramentum, vel aliquis alius ea intelligat, & percipiat. Unde omnia aliqua præter matrimonium ministrari possunt dormienti vel furioso, si prius explicuit se habere intentionem ea recipiendi & licet hic, & nunc sit sui compos, quando percipiat, vel intelligat formam, quæ à ministro proferitur, quod etiam procedit in Sacramento pœnitentiæ, in quo verba absolutionis proferuntur latine, & voce plerumque ita demissa, ut pœnitente neque intelligantur

neque audiantur, ex quo aperte colligitur, illa verba non ordinari ad manifestandam mentem illi, qui Sacramentum suscipit, sed proferri sacramentaliter, hoc est, magis in ordine ad Deum, quam in ordine ad hominem, magisque ad manifestandam Deo nostram intentionem nomine Christi, quam ad manifestandam aliquid illi, cum quo videmur loqui.

Ex hoc autem oritur iam ratio congruentiæ, & discriminis inter verba, quæ requiruntur ad formam & inter alia exempla supra adducta, tam in matrimonio, ut dixi, verba solum requiruntur, ut manifestetur coniugi consensus alterius coniugis in confessione autem verba requiruntur, ut sacerdos intelligat peccata pœnitentis. Unde si sacerdos illa verba non audierit, vel non intelligeret, non esset valida illa confessio: impositio etiam pœnitentiæ fit per verba, ut pœnitens sciat quam debeat satisfactionem exhibere: quare hæc omnia possunt æquè bene fieri per nutum aut alia signa, quibus æquè bene res illa manifestetur. At verò verba absolutionis sicut forma baptismi, & aliorum Sacramentorum non sunt, ut pœnitens vel recipiens Sacramentum intelligat, sed potius, ut Deus intelligat (ut ita dicam) nostram mentem, & intentionem, atque ea de causa verba absolutionis, & aliæ formæ appellari solent ab antiquis Patribus preces, & orationes Sacerdotum, ut videbimus *sequeenti*; quia nimirum, licet proferantur enunciatiue simpliciter tamen, & quoad vim, & efficaciam, videntur esse preces, & intimationes nostræ voluntatis, quæ Deo offeruntur. Cum Deo autem per verba potius oris, quam per scripturam, aut nutum loquendum nobis est. Scriptura enim solum vimur in supplementum verborum, ut loquamur cum absentibus, vel surdis. Nutus etiam sunt verba valde imperfecta, & quæ in rigore non habent de se integram significationem, nisi aliis adminiculis adiuvantur: nam quando aliquis me interrogat, anne sim hoc, vel illud: Et ego capite annuo, ille nutus de solo non significat meam voluntatem; sed nutus ille cum tali interrogatione, quare non apponeret sacerdos totam formam apponendo illum nutum; sicut si interroganti pœnitenti an absolueret eum à peccatis? diceret sacerdos *etiam*. Illa particula, *etiam*, non esset forma adæquata, nec se sola sufficienter significaret; sed simul cum interrogatione præcedenti, & idcirco, non sufficeret. Denique nutus etiam, sicut scriptura sunt in supplementum verborum. Quare dum in his Sacramentis requiritur à nobis ex eorum institutione loquutio cum Deo, non interna, sed externa, quia sunt signa sensibilia: intelligi id debuit de loquutione, qualis in ordine ad Deum adhibenda erat, quæ non est, nisi per verba propria: quando autem petitur loquutio in ordine ad homines, ut ipsi nos percipiant, intelligi merito potuit de loquutione etiam per scripturam, & nutum prout sæpe cum hominibus loqui necesse est. Quamvis ergo remissio offensæ, quæ fit per nutum, sit vera remissio: quando tamen Sacerdotibus data est potestas remittendi peccata per remissionem externam; intelligi debuit de remissione per solam vocem faciendâ, quia agebatur de remissione faciendâ per talia signa: quibus non tam ipsi peccatori, cui fit, manifestaretur remissio, quam ipsi Deo cuius nomine fit signa, autem externa proportionata ad manifestandum Deo, magis sunt voces, quam nutus, & scriptura, quibus solum vimur in defectum vocum, ut diximus.

Dices: scriptura, & nutus, non solum de feriunt in supplementum vocum, quando de secus provenit

provenit ex parte audientis absentis, v.g. vel surdi, sed etiam quando provenit ex parte loquentis qui sit v.g. mutus: ergo licet ex parte Dei non sit defectus, propter quem adhibenda sit scriptura, vel nutus; potest tamen esse ex parte hominis; qui sit mutus, atque ideo, licet formæ Sacramentorum sint potissime in ordine ad Deum, deberent etiam posse fieri scriptura, vel nutibus sicut quando loquimur cum aliis hominibus.

Respondeo de possibili quidem non repugnare, quod homines etiam cum Deo ita loquerentur per scripturam, vel nutum: & quod Sacramentorum formæ cum ea latitudine instituerentur: de facto tamen institutam ita non esse probat perpetua Ecclesie traditio: congruentia autem poterit esse, quod licet in ordine ad humanum commercium loquutio indifferens sit ad omnes illos modos loquendi quando tamen exigatur, vel præcipitur loquutio externa cum Deo non solet intelligi, nisi de loquutione per vocem, nisi expicitur, & extendatur ad alia genera loquutionum: sic enim quando ad lucrandum lubilæum, vel indulgentiam, exigatur orare, vel preces fundere in tali, vel tali Ecclesia, licet sit questio, an sufficiat oratio mentalis, vel requiratur externa illi tamen, qui dicunt non sufficere mentalem, consequenter docent requiri orationem vocalem, nec erit qui dicat, sufficere orationem factam per nutum, vel per scripturam: si aliquis, v.g. in Ecclesia illa scriberet bis, aut ter orationem Dominicam: quia nimirum preces externæ ad Deum communiter intelliguntur de solis vocalibus; nam illi alij modi sunt extraordinarij, & innaturali. Cum ergo Christus instituerit formam Sacramentorum, quibus exterius, & sensibilibiter Deus esset quasi orandus nobis, & alloquendus: Ecclesie divinitus edocta merito potuit id de solis vocibus intelligere, quibus solis homines solent Deum exterius alloqui, & orare.

S.2. que verba requirantur ad formam Sacramenti Pœnitentiæ?

His itaque de priori puncto notatis, de posteriori est maior difficultas, quæ verba requirantur essentialiter ad valorem huius formæ? Et in primis certum est, non esse necessaria omnia verba antecedentia, & consequentia, quæ de facto dicuntur: ut illa *Miserere tui*, &c. *Dominus noster Iesus Christus te absolvat*, &c. quæ ideo præmittuntur, ut effectus subsequens absolutionis non impediatur: alia etiam subsequuntur, non necessaria, scilicet, *Passio Domini nostri Iesu Christi*, &c. De quorum verborum utilitate, aut efficacia, & an cōferant aliquem valorem omnibus operibus satisfactorijs pœnitentis, ut ex opere operato satisfaciatur per omnia illa, ut elevaratur per hæc verba: dicendum erit, cum agemus de satisfactione. Pro nunc dicimus, ea omnia verba, licet necessaria nō sint; laudabiliter tamen adiungi, ut dicit Tridentinum *sessio 14. cap. 3.* in quo durissime loquitur Concilium Colonienſe in Enchiridio sub titulo de *Sacramento pœnitentiæ*, ubi ex Gersono dicit, debere retineri brevitatē, & simplicitatem verborum absolutionis, & nec vtilem esse illam aliorum verborum aut precum additionem.

Illud faciendum videtur, posse eas preces absque peccato mortali omitti, & fortasse absque veniali, tamen licet consuetudine receptæ sint, videtur tamen ea consuetudo libera. Videatur Nauarrus de *pœnitentia* d. 6. c. 1. n. 11.

Certum etiam est, in verbis absolutionis, illud nomen, ego, non esse simpliciter necessarium ad

valorem Sacramenti, quia, si auferatur, remanet idē sensus, ut in forma Baptismi docet S. Thom. *supra* q. 6. art. 5. ad 1. quare eius pronominis omisio non erit peccatum mortale; an verò sit veniale? Aliqui negant, aliqui affirmant, eo quod in Cōciliis videatur proponi illa forma observanda sub illis verbis.

Restat ergo difficultas de illis verbis, *Absolvo te à peccatis tuis in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*, de quibus prima sententia docet omnia illa esse necessaria. Hanc tenet Dur. in 4. dist. 2. q. 2. vel saltem requiri invocationem Dei, aut Christi, & favere videntur Ioannes Maior, *ibid.* 1. 4. q. 2. Ioannes de Neapoli d. 16. q. 5. Gerson. *Alphabero* 3. tract. de *absolutione Sacramentali*, quem refert Nauarrus de *pœnitentia* d. 6. c. 1. in principio n. 18. Angelus *Confessio* n. 1. Cōciliū etiam Colonienſe, quatenus relatis illis verbis, addit, reliqua nō esse necessaria.

Fundamentum est, tum exemplum Baptismi, & Confirmationis, in quibus ponitur invocatio Trinitatis tum etiam quia oportet declarari, quod Sacerdos solum ut Minister, Deum autem ut principalis Auctor absoluit.

Hæc sententia ab omnibus rejicitur quam aliqui dicunt esse omnino improbabilem. Primum quia absque vilo fundamento exigit illa verba ad essentialitatem Sacramenti, cum neque ex Ecclesie definitione neque ex institutione Christi, id colligatur, qui solum dixit, *quorum remiseritis peccata remittuntur eis*, &c. Vnde pater discrimen à Baptismo, in quo Christus eam invocationem posuit pro forma, & Confirmatione, in qua ex traditione Ecclesie idem habemus; quia nimirum Baptismus introducit ad fidem Trinitatis, & Confirmatio in eadem fide confirmat ad eam proficiendam; ideo debuit expressè illa fides explicari.

Hinc autem probatur secundò, quia in alijs Sacramentis licet fiant omnia auctoritate Dei, non est necesse id explicari in eorum formis, ut constat inductione. Ergo absque fundamento id dicitur de solo Sacramento pœnitentiæ.

Secunda ergo sententia docet, necessaria esse illa verba, *Absolvo te ab omnibus peccatis tuis*. Hanc tenet Gabr. *distinct.* 44. q. 2. & probari potest ex Concilio Moguntino c. 14. ubi ponitur forma cum illo addito ab omnibus.

Hanc tamen meritò requirunt alij, & in Rituali Romano reformato deſcripta est illa particula *omnibus*; neque enim Sacerdos absoluit ab omnibus peccatis, cum de multis venialibus non doleat pœnitens: mortalia verò connexa sunt; ita ut si ab uno absoluitur pœnitens, omnia remitti debeant.

Tertia sententia dicit, necessaria esse saltem illa verba *Absolvo te à peccatis tuis*. Hanc tenent Paulus d. 22. *quest.* 3. Maior d. 14. q. 1. Petrus Soto *lect.* 4. de *confessione* Viguerius c. 16. §. 2. *vers.* 2. & alij, quia verbum illud, *Absolvo*, de se indifferens est, ut significet absolutionem à peccatis, vel à censuris, vel ab aliquo alio vinculo, debet ergo determinari per aliquid aliud.

Ad certè hoc ad summum probat de illis verbis à peccatis, non verò de illa particula *tuis*, absque illa enim sufficienter determinatur significatio, non enim potest absolvi Petrus à peccatis alienis. Ergo idem est dicere *absolvo te à peccatis*, ac dicere, *absolvo te à peccatis tuis*.

Quarta sententia potest esse, quæ per aliud extremum dicit, sufficere in rigore ad valorem Sacramenti, illud verbum, *absolvo*, absque vilo alio, quia post auditam confessionem, illud verbum significat sufficienter Sacramentum absolutorium. Ita videtur sentire Soto in 4. d. 22. q. 1. art. 1. §. *Postremum*.

10
Ego non est
de essentiali
forma.

11

12

13

Conc. Mog.

14

15

16